

Пацарнюк Олексій Васильович,
аспірант,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»,
м. Київ, Україна

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АНАЛІЗУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Інноваційна діяльність охоплює різні етапи – від створення інновацій до їх дифузії. Особливістю також є різні результативність та ефективність інноваційного процесу за кожною його стадією. Дослідження наукової літератури доводить, що аналіз інноваційної діяльності підприємства не є однорідним, проводиться за різними напрямками, а саме: оцінювання інвестиційної спроможності підприємства, його інноваційного потенціалу, активності чи розвитку, ефективності інноваційних проєктів тощо. Враховуючи важливість кожного етапу інноваційного процесу та відповідних наслідків для діяльності суб'єкта господарювання, доцільно провести систематизацію існуючих підходів.

Необхідно зазначити, що окреме підприємство може не бути учасником всього інноваційного процесу від проведення фундаментальних досліджень та науково-дослідних робіт до дифузії інновацій, а лише придбавати ліцензії чи патенти на виготовлення інноваційної продукції на стадії її комерціалізації чи дифузії. На підставі цього аналіз інноваційної діяльності можна розподілити за рівнями, характеристика яких представлена у табл. 1.

На макрорівні аналіз інноваційної діяльності має мету оцінити позитивні та негативні тенденції у розвитку інноваційної діяльності у цілому по країні, визначити сильні та слабкі сторони окремих галузей, їх пріоритетність для того, щоб сформулювати відповідну державну політику, підтримуючи розвиток конкретних галузей.

На мезорівні оцінюється інноваційний розвиток окремих регіонів з метою визначення перспектив, проблем, пріоритетів з урахуванням особливостей регіону (промисловий, сільськогосподарський, туристичний, сировинний тощо).

На мікрорівні аналіз інноваційної діяльності передбачає аналіз конкретного підприємства, що зазвичай включає оцінку витрат, доходів та фінансових результатів, пов'язаних з інноваційною активністю.

Проведене дослідження наукових підходів до аналізу інноваційної діяльності підприємства підтверджує, що у вітчизняній науці не існує єдиного концептуального підходу до характеристик інноваційної діяльності підприємства, щодо якої проводять аналіз та оцінку різних її аспектів, а саме: інноваційної сприйнятливості, інноваційної спроможності, інноваційної спрямованості, інноваційної активності, інноваційного потенціалу, ефективності інноваційної діяльності, інноваційного розвитку тощо. Аналіз запропонованих різними авторами показників, що включаються до розрахунку зазначених

параметрів інноваційної діяльності, показує, що чітких меж між ними також не існує. Наприклад, показник рентабельності інноваційної продукції різні автори включають до аналізу як інноваційного потенціалу, так й інноваційного розвитку чи ефективності інноваційної діяльності. Вважаємо, що ці поняття доцільно розмежовувати.

Таблиця 1

Характеристика рівнів аналізу інноваційної діяльності

Рівень аналізу ІД	Мета аналізу	Напрями проведення аналізу	Суб'єкт, який проводить аналіз
Макрорівень	Оцінювання інноваційного розвитку держав з метою визначення їх інвестиційної привабливості	Розрахунок глобальних індексів інновацій на підставі національних статистичних даних та інших відкритих джерел інформації	Міжнародні інституції (ООН, Всесвітня організація інтелектуальної власності, Світовий банк, МВФ тощо)
	Оцінювання інноваційного розвитку держави, її потенціалу для цілей підтримання і розвитку національної інноваційної екосистеми та визначення відповідної державної політики у сфері інновацій (розробка законів, стратегій розвитку, концепцій, методик)	Розрахунок показників, що дозволяють оцінити якість кожного етапу інноваційного процесу, на підставі звітних даних, зокрема статистичних, на рівні держави	Державні органи (міністерства, відомства, служби, агенції)
Мезорівень	Оцінювання інноваційного розвитку та потенціалу регіону з метою їх коригування та стимулювання	Розрахунок показників, що дозволяють оцінити якість кожного етапу інноваційного процесу, на підставі звітних даних, зокрема статистичних, на рівні регіону	Профільні міністерства та відомства, державні обласні та місцеві адміністрації
Мікрорівень	Оцінювання інноваційного розвитку та потенціалу суб'єкта господарювання, його окремих інноваційних проєктів з метою підвищення ефективності діяльності та формування інноваційної стратегії	Розрахунок показників, що дозволяють оцінити якість, результативність та ефективність інноваційної діяльності суб'єкта господарювання на підставі даних бухгалтерського, управлінського і статистичного обліку та звітності	Внутрішні користувачі (власники та менеджмент суб'єкта господарювання) і зовнішні користувачі (державні органи щодо оцінки результативності інноваційних проєктів, банки щодо кредитоспроможності, інвестори щодо потенційного розвитку тощо)

Джерело: складено автором.

На нашу думку, інноваційний потенціал є набором базових характеристик, які впливатимуть на результати інноваційної активності. Водночас наявність потенціалу не означає, що підприємство здійснює чи буде здійснювати інноваційну діяльність. Інноваційний потенціал без інноваційної сприйнятливості, тобто готовності до його використання, може не стати основою для інноваційної активності. Умовою, що забезпечує здатність до інноваційної активності, є інноваційна спроможність. Навіть при наявності інноваційного потенціалу та сприйнятливості до інноваційної діяльності без спроможності неможливо використати потенціал для забезпечення активності – енергійної діяльності. Інноваційна спрямованість – мета інноваційної активності. Інноваційний розвиток – нарощення інноваційного потенціалу та спроможності в результаті інноваційної активності. Відповідно за допомогою відбору інноваційних проєктів та формування інноваційної стратегії підприємства має здійснюватися ефективна інноваційна діяльність.

УДК 657.6

Петрик Олена Анатоліївна,
*д. е. н., професор, завідувачка кафедри аудиту
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет ім. Вадима Гетьмана»
м. Київ, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ АУДИТОРІВ В УМОВАХ ОКРЕМИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ОБМЕЖЕНЬ

Під впливом загальних глобалізаційних процесів (економічних, екологічних та соціальних), запровадження нових норм з боку державних інституцій та вимог професійних організацій, та також через посилення проявів рецесії економіки та кризових явищ у діяльності суб'єктів господарювання, у тому числі в умовах пандемії COVID-19, виникає необхідність в уточненні вимог до роботи аудиторів. Актуальним залишається ключова проблема – створення необхідних умов та підстав для забезпечення довіри до результатів аудиту звітності, як окремих клієнтів так і суспільства загалом, підвищення якості наданих аудиторських послуг.

Слід звернути увагу на те, що у зв'язку із запровадженням фактично у більшості держав світу, та в Україні зокрема, карантинних заходів, які суттєво впливають на функціонування бізнесу (спричинюють зменшення доходів, погіршення загального фінансового стану, часткову зайнятість працівників, дистанційну роботу, тривалу непрацездатність персоналу через COVID-19, труднощі у виконанні укладених контрактів, зростання безнадійних боргів, знецінення активів, погіршення податкової дисципліни, можливе банкрутство чи